

TOM POES

EN DE PAS-KAART

Voorwoord door *Frans Timmermans*

Op 20 januari 1986 verscheen in geselecteerde dagbladen de laatste aflevering van wat het laatste verhaal uit de saga van heer Bommel en Tom Poes zou zijn: *Het Einde van Eindeloos*. In ander nieuws schreven de kranten over een storm die onze zuidwestkust teisterde, over Spanje en Portugal; sinds drie weken lid van de Europese Gemeenschap, en over de presentatie van de Frans-Britse plannen voor de aanleg van de Kanaaltunnel. Alles went, behalve het Einde van Eindeloos.

Hoeveel generaties Nederlanders zijn niet opgegroeid met Olivier B. Bommel en zijn jonge vriend Tom Poes? De hoofdpersonen zelf bleven jong en tijdloos, de lezers werden ouder en vaak ook wijzer. Want zij wisten zich gewaarschuwd door de vooruitziende en haast alwetende blik waarmee Marten Toonder de wereld van Rommeldam en omstreken gestalte gaf.

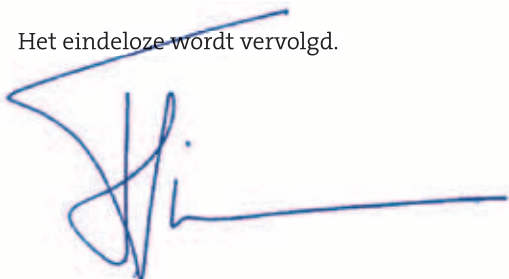
Wie nu de verhalen van Toonder terugleest, is getroffen door Toonders verbeeldingskracht. Weinig maatschappelijke misstanden die ons leven treffen, zijn onbenoemd gebleven. Geen machthebber is onkwetsbaar voor zijn milde spot, Rommeldam is niet ver weg van het Binnenhof. Het in dienstjaren oudste Kamerlid heet niet voor niets Van Bommel. Menigeen herkent in de bewindspersonen Opstelten en Teeven burgemeester Dickerdack en commissaris Bulle Bas. Voor wie ik zelf door moet gaan, laat ik aan de lezer over.

We bewonderen buitenlandse schrijvers als Orwell en Huxley, die de toekomst die zij vreesden literair onder woorden hebben gebracht. Die toekomst is ons – in het Westen althans – gelukkig gespaard gebleven. Wat Toonder heeft gedaan is veel knapper: hij beeldde de toekomst uit die onderwijl werkelijkheid is geworden. In *De Liefdadiger* heeft hij de komst van *reality tv* voorspeld. *De verdwenen Heer* beschrijft een geval van identiteitsdiefstal. De (on)mogelijkheden van de grenzeloze kennis die het internet ons biedt, komen aan de orde in *De weetmuts*. De gevolgen van ongelijke vermogensgroei schetst Toonder in *De bovenbazen*, lang voor Thomas Piketty dat doet. Zomaar enkele voorbeelden.

We zouden Toonder veel vaker moeten lezen, ook bij Buitenlandse Zaken. *De onbetaalbare reis* is een aaneenschakeling van rampen die landgenoten kunnen treffen wanneer zij met vakantie naar het buitenland gaan. Buitenlandse inmenging in burgeroorlogen is het thema van *De bevrijding van Sollidee*. *De spalten* stelt de wapenwedloop aan de kaak. Dat er in Rommeldam een Bijzondere Gevangenis voor Politieke Twijfelgevallen heeft gestaan, is een waarschuwing aan ons allen (*De Talisman*).

Dat de wereld buiten Rommeldam het niet goed met ons voor kan hebben, blijkt al uit de topografie. Namen als die van de Zwarte Bergen, de Dode Bomen Vallei en het Donkere Bomen Bos typeren de blik waarmee mensen naar het buitenland kunnen kijken. Gelukkig trekt het buitenland ook aan, en lokt het groene gras aan de andere kant van de heuvel. Heer Bommel en Tom Poes gaan weer op reis, wij mogen met ze mee.

Het eindeloze wordt vervolgd.

FRANS TIMMERMANS

Minister van Buitenlandse Zaken 2012-2014

